

Ústí nad Labem

Kraj: Ústecký

Správní obvod: Ústí nad Labem

Nadmořská výška: 218 m n. m.

Počet obyvatel: 91 437

Adresa URL: www.usti-nl.cz

Okres: Ústí nad Labem

GPS souřadnice: 50.661116N, 14.053146E

První pís. zmínka: 1056 (961 let)

PSČ: 400 01

Historie obce Ústí nad Labem

První písemný doklad o městě Ústí nad Labem pochází z roku 1056 nebo 1057. Jedná se zprvu o zakládací listinu kapituly při kostele sv. Štěpána v Litoměřicích. Další významná událost se ve městě Ústí odehrála v roce 1186, kdy se zde uskutečnila svatba mezi dcerou českého knížete Bedřicha Žofii a synem míšeňského markraběte Oty Albrechtem. Postupem doby se Ústí nad Labem během 12. a 13. století stává nejvýznamnějším centrem oblasti. Poprvé je zmíněno Ústí nad Labem jako královské město za panování Václava I. počátkem roku 1249. Tím patří Ústí nad Labem k nejstarším českým královským městům. Ve 13. století je město obeháno hradbami a vedle staršího kostela sv. Vojtěcha je postaven kostel Nanebevzetí Panny Marie. Funkci strážního hradu na Labi převzal za panování krále Jana Lucemburského založený hrad Střekov.

Během husitských válek bylo Ústí obsazené míšeňským markrabětem obléháno husity a boje vyvrcholily v létě 1426 bitvou v místech, kterému se od té doby říká Na Běhání. Jak název napovídá, německá vojska byla poražena. Poté se vlády v Ústí ujal Jakoubek z Vřesovic. Dobové kroniky uvádějí, že vítězové nechali dál pokojně žít německé obyvatelstvo. Na rozdíl od řady jiných královských měst Ústí nezískalo během husitských válek žádné pozemky a prestiž města v následujícím období poklesla. Vrcholného rozvoje dosáhlo město v 2. polovině 16. a v prvním desetiletí 17. století. Díky tomu, že se nezúčastnilo nezdařeného povstání proti Ferdinandovi I. roku 1547, nebylo potrestáno a domohlo se alespoň relativní hospodářské prosperity. Od 2. poloviny 16. století dochází v Ústí především v důsledku imigrace obyvatelstva k značnému posílení německého živlu, který postupně převládá.

Třicetiletá válka, během níž se Ústí stalo sedmkrát obětí nejrůznějších tažení, přinesla městu velký úpadek. Ten byl také příčinou vleklé populační krize trvající déle než dvě staletí. V následujících letech zůstalo Ústí nad Labem po dlouhou dobu jen malým zemědělským střediskem s počtem obyvatel nepřesahujícím 2 000 a to až do roku 1830, kdy v důsledku bouřlivého průmyslového rozvoje začala populace neobvykle narůstat. V okolí obcí Chlumec, Přestanov, Stradov, Žandov a Telnice se udála v létě roku 1813 po Slavkovu druhá největší bitva napoleonských válek svedená na rakouském území. Ve dnech 29. a 30. srpna proběhla bitva u Přestanova a Chlumce, následovaná celou řadou místních potyček, které vyvrcholily 16. a 17. září téhož roku bitvou u Varvažova. Tyto události připomíná několik pomníků.

V období let 1800 až 1830 bylo po dlouhých desetiletích stagnace postaveno prvních dvacet domů, z nich větší část na Skřivánku, v místech známých jako Uhelný lom. Středověké a renesanční městské hradby, jimiž bylo Ústí nad Labem obeháno, byly v průběhu čtyřicátých let 19. století

zbořeny.

Dobové prameny z těchto let uvádějí, že obyvatelé Ústí se zabývají zemědělstvím, pěstováním vinné révy a okurek, obchodem a dopravou ovoce a uhlí po Labi. Z řemesel a průmyslu je v Ústí zastoupeno tkalcovství, soukenictví, jirchářství, výroba barev, papírny, prýmkářství a drobná domácí výroba, v okolí města je otevřeno na 60 hnědouhelných dolů.

Významnou roli hrál nebývalý rozmach lodní přepravy a lodního stavitelství. Vznikly tu dva přístavy a impulsem pro zahájení pravidelné říční plavby se v květnu roku 1841 stal příjezd parníku Bohemia pod velením britského kapitána J. Rustona. Práce na železnici Praha–Podmokly–Drážďany byly započaty na jaře 1845 a v roce 1851 byla trať dokončena.

V roce 1880, navzdory válce i nezanedbatelným ztrátám způsobených opakovanými epidemiemi cholery, tyfu a černých neštovic, dosahuje zdejší populace již počtu 16 524 osob. V roce 1867 vznikl nový pivovar, v němž se dnes vyrábí pivo pod značkou Zlatopramen. První most přes Labe, určený pro dopravu silniční i železniční byl zkonstruován roku 1872, město tím získalo spojení na plánovanou Berlínsko-Bagdádskou železnici a další důležitá místa. Výhodná železniční i lodní dopravní spojení a snadno dosažitelné zdroje energie v podobě mocných nalezišť hnědého uhlí v těsné blízkosti města, přispěly k jeho rozsáhlé industrializaci.

Koncem 19. století předčil ústecký labský přístav objemem přepravovaného zboží dokonce i Terst, do té doby největší v Rakousko-Uhersku a stal se tak nejvýznamnějším přístavem celého mocnářství.

Neobyčejná ekonomická prosperita přinášela však i vlivy negativní, vedle znečišťování životního prostředí a zničení většiny historických památek to bylo také vzrůstající vyhrocování sociálních a národnostních konfliktů mezi českou a německou populací.

V 70. a 80. letech 20. století bylo Ústí nad Labem poznamenáno rozsáhlými plošnými asanacemi, neuváženými přestavbami, brutálními dopravními stavbami a konstruováním velkých, masivních objektů a rozlehlých panelových sídlišť v duchu reálného socialismu.

